

Beslut om Området Utbildningsvetenskaps riktlinjer för framläggning av licentiatuppsats samt utseende av examinerator och opponenter

Beslut

Forskarutbildnings- och docentnämnden vid området Utbildningsvetenskap beslutar att "*Området Utbildningsvetenskaps riktlinjer för framläggning av licentiatuppsats samt utseende av examinerator och opponenter*" ska träda i kraft den 13 december 2022 och tillämpas för anmälningar avseende framläggning som kommer in från och med det datumet. För de anmälningar avseende framläggning av licentiatuppsats som kommit in före den 13 december 2022 gäller tidigare riktlinjer (dnr LiU-2021-05134).

Detta beslut ersätter det tidigare beslutet *Beslut om revidering av Riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå inom området Utbildningsvetenskap*, dnr LiU-2021-05134, beslutsdatum den 20 december 2021.

Beslutet ska föras in i Linköpings universitets (LiU:s) regelsamling.

Skäl till beslut

Den 2 maj 2022 fattade LiU beslut om reviderade riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå (LiU-2022-01125). I beslutet uppdrogs till fakulteterna att se över och revidera de fakultetsspecifika riktlinjer och rutiner som rör forskarutbildning så att dessa överensstämmer med och kompletterar de universitetsgemensamma riktlinjerna.

I samband med denna översyn har även en justering av upplägget av riktlinjerna gjorts så att riktlinjer för disputation och framläggning av licentiatexamen separeras.

Därutöver har vissa omformuleringar och redaktionella ändringar gjorts i dokumentet i syfte att förtydliga de gällande riktlinjerna.

Handläggningen av beslutet

Detta beslut har fattats av Forskarutbildnings- och docentnämnden vid området Utbildningsvetenskap efter föredragning av utbildningsledaren Helena Loborg och prodekanen Maria Simonsson. I beslutet har deltagit ledamöter Maria Simonsson, Bengt-Göran Martinsson, Per Andersson, Jonas Hallström, Sofia Nyström och Katarina Sperling samt tjänstgörande ersättare Tünde Puskas. Dessutom har närvarit utbildningsledare Helena Loborg och koordinators Caroline Kelly.

Redaktionen för regelsamlingen har granskat beslutets form.

Maria Simonsson

Helena Loborg

Sändlista:

Prefekterna
Institutionerna (de administrativa cheferna)
Regelsamlingen
Dokument- och arkivenheten (original)
Forskarutbildningsstudierektorer

Utbildningsvetenskaps riktlinjer för framläggning av licentiatuppsats samt utseende av examinator och opponent

1 Bakgrund

Bestämmelser om doktorsexamen och disputation finns i 6 kap. högskoleförordningen (1993:100) samt i "Riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå".

Enligt gällande delegationsordning finns det ett antal punkter rörande examination av licentiatuppsats som fakulteter och området Utbildningsvetenskap får fastställa specifika regler för.

Möjligheten att avlägga licentiatexamen i ett forskarutbildningsämne beslutas av Styrelsen för området Utbildningsvetenskap och anges i den allmänna studieplanen för forskarutbildningen. Av den allmänna studieplanen framgår även vilka krav som ställs på genomgångna kurser för licentiatexamen samt omfattningen på licentiatuppsatsen uttryckt i högskolepoäng.

I detta dokument framgår såväl det som beslutats i Riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå avseende punkt 3.2, 3.5 och punkt 3.7 som de specifika regler som fastställts av området Utbildningsvetenskap avseende examination av licentiatuppsats samt utseende av examinator och opponent. Reglerna i Riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå är angivna med kursiv stil för att särskilja dessa från de som gäller specifikt vid området Utbildningsvetenskap.

2 Granskning inför framläggning av licentiatuppsats

En licentiatuppsats ska ha granskats inför framläggningen, exempelvis vid ett seminarium. Granskningen omfattar också en plagieringskontroll. Resultatet granskas av handledaren tillsammans med doktoranden som en del i arbetet med att färdigställa licentiatuppsatsen.

Inom området Utbildningsvetenskap ska minst en representant med ansvar för granskningen hämtas från en annan forskarmiljö. De synpunkter som framkommer i samband med granskningen ska vara beaktade innan anmälan om licentiatframläggning lämnas in.

3 Licentiatuppsatsens form och språk

Licentiatuppsatsen utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografi) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser (sammanläggningsuppsats) som licentianden har författat ensam eller gemensamt med andra personer. Vid samförfattande ska licentiandens insats redovisas.

Vad gäller sammanläggningsuppsatser ska dessa bestå av samtliga texter – som särtryck om de publicerats, annars som manuskript – samt i förekommande fall en sammanfattande text (kappa).

En licentiatuppsats kan skrivas på svenska, engelska, franska, tyska, norska eller danska. En licentiatuppsats som är skriven på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. Om uppsatsen är skriven på franska, tyska, norska eller danska ska det finnas en sammanfattning både på svenska och på engelska.

4 Anmälan om framläggning av licentiatuppsats

Huvudhandledaren anmäler till institutionsstyrelsen att doktoranden avser att avlägga licentiatexamen och därmed presentera sin licentiatuppsats. Institutionsstyrelsen fattar beslut om tid för framläggning av licentiatuppsats, opponent samt examinator.

För kännedom ska huvudhandledaren även skicka information att framläggning av licentiatuppsats kommer att ske till Forskarutbildnings- och docentnämnden. Detta görs på särskild blankett som hämtas på området Utbildningsvetenskaps hemsida. Blanketten ska vara Forskarutbildnings- och docentnämndens sekreterare tillhanda senast en månad före planerad framläggning. De kurser som ingår i forskarutbildningen enligt den individuella studieplanen bör vara avklarade eller planeras avklaras under samma termin som examinationen sker när blanketten skickas in.

5 Offentliggörande och examination av licentiatuppsats

Examination av en licentiatuppsats sker i samband med ett offentligen utlyst licentiatseminarium. Licentiatuppsatsen ska finnas tillgänglig minst tre veckor innan seminariet. Dessa tre veckor bör infalla under terminstid.

Till ett licentiatseminarium ska det utses en examinator. Den som varit handledare får inte utses till examinator. Även en opponent och andra sakkunniga kan utses.

Examinator ska göra ett enskilt övervägande och fatta ett betygsbeslut. Examinatorn kan dessförinnan inhämta huvudhandledarens samt eventuell opponents och andra sakkunnigas synpunkter.

Examinator, eventuell opponent samt andra sakkunniga ska samtliga inneha doktorsexamen eller motsvarande vetenskaplig kompetens. Ytterligare kompenskrav på examinator och eventuella sakkunniga anges, i sökkompletterande riktlinjer.

Institutionen ombesörjer att seminariet utlyses och att licentiatuppsatsen tillgängliggörs på lämpligt sätt.

6 Tid och plats för framläggning av licentiatuppsats

Framläggningen av licentiatuppsatsen bör äga rum under terminstid, under svensk kontorstid och i en lokal vid LiU. Examinator och respondent ska normalt delta på plats. Om opponent eller andra sakkunniga är utsedda kan dessa delta på distans via videokonferens eller motsvarande om detta bedöms som lämpligt. Vid särskilda skäl kan även examinator och respondent delta på distans via videokonferens eller motsvarande. Särskilt skäl kan exempelvis vara omständigheter som omöjliggör nationella eller internationella resor.

Examinator är ordförande vid framläggningsseminariet.

Licentiatuppsatsen ska vara tryckt och finnas tillgänglig senast tre veckor före seminariet. Institutionen ombesörjer att seminariet utlyses samt att licentiatuppsatsen tillgängliggörs på lämpligt sätt.

7 Kriterier för utseende av examinator och opponent

Till ett licentiatseminarium ska det utses en examinator. Den som varit handledare får inte utses till examinator. Även en opponent och andra sakkunniga kan utses.

Examinator, eventuell opponent samt andra sakkunniga ska samtliga inneha doktorsexamen eller motsvarande vetenskaplig kompetens.

Examinator ska komma från en annan institution, avdelning eller forskarmiljö än doktoranden och handledarna. Opponenten hämtas från ett annat lärosäte, en annan institution eller en annan avdelning.

8 Jävsregler vid examination av licentiatuppsats

För att säkerställa att examination vid licentiatuppsats sker på ett rättssäkert och opartiskt sätt är det av högsta vikt att opponenten och examinatorn utses så att jäv inte kan misstänkas föreligga. Ytterst handlar det om lärosätets, handledarens, opponentens, examinatorns och licentiandens trovärdighet och legitimitet. Även om jäv möjligtvis inte föreligger i förvaltningslagens mening, är det olyckligt — inte minst för licentianden — om fokus hamnar på opponentens och examinatorns eventuella opartiskhet i stället för på avhandlingens kvalitet.

Opponenten och examinatorn bedöms vara jäviga om av de

- aktivt har deltagit i handledningen av den forskarstuderande,
- någon gång har samförfattat med den forskarstuderande,

- har samförfattat med handledare under de senaste fem åren,¹
- har annat nära samarbete i professionell mening med handledare eller den forskarstuderande,
- står i beroendeställning till handledare eller den forskarstuderande,
- har en uppenbar vänskapsrelation eller ovänskap med handledare eller den forskarstuderande

9 Publicering samt distribution av licentiatuppsats

Området Utbildningsvetenskaps mall för omslag (som finns på LiU Tryck) ska användas. ISBN-nummer lämnas av Universitetsbiblioteket.

Licentiatuppsatsen trycks i ett sådant antal att licentianden, efter distribution enligt nedan, får tillräckligt många exemplar för eget förfogande.

Licentiatuppsatsen distribueras enligt följande:

- Till Universitetsbiblioteket levereras tre exemplar.
- Till fakultetskansliet levereras två exemplar.

Återstående exemplar av licentiatuppsatsen fördelas mellan institutionen och doktoranden, varvid doktoranden bör erhålla minst hälften av upplagan. I de medel som området Utbildningsvetenskap avsätter för respektive forskningsmiljö ingår ersättning för tryckkostnader och övriga kostnader för licentiatframläggningens genomförande.

10 Protokoll för licentiatseminarium

Ett protokoll för licentiatseminarium ska innehålla uppgifter om examinator och i förekommande fall den eller de personer som deltagit som opponenter eller deltagare i bedömningsgrupp. Examinator ska underteckna beslutet. Det finns ingen föredragande för beslutet.

11 Betyg

Vid LiU används en tvågradig betygsskala för bedömning av forskarutbildningskurser, bedömning av licentiatuppsats samt bedömning av doktorsavhandling: Betygen godkänd (G) och underkänt (U).

Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i uppsatsen och till försvaret av densamma.

Examinator ska göra ett enskilt övervägande och fatta ett betygsbeslut. Examinatorn kan dessförinnan inhämta huvudhandledarens samt eventuella opponenter och andra sakkunnigas synpunkter.

¹ Undantag kan göras då det är uppenbart att sampublicering inte har inneburit ett nära samarbete, exempelvis vid stora samlingsverk med många oberoende författare.

En licentiatuppsats som författas av två eller flera personer gemensamt får godkännas som licentiatuppsats om författarnas insatser kan särskiljas.

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign